

SP. ZN.: 7500/OPP/MMB/0461264/2019/5
Č. J.: MMB/0029301/2020/K/zs

VYŘIZUJE: Ing. arch. Lea Kulisková, Ph.D.
TEL./E-MAIL: 542 173 233/kuliskova.lea@brno.cz

Brno 15.01.2020

ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Odbor památkové péče Magistrátu města Brna (dále jen OPP MMB), jako věcně a místně příslušný správní orgán podle ustanovení § 61 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů, a § 10 a § 11 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), na základě žádosti České národní banky, IČ 48136450, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, zastoupené MgA. René Vlasákem, ak. mal. a ak. soch., nar. 13.06.1980, Mučednická 18, 616 00 Brno, doručené na OPP MMB dne 01.11.2019, tímto v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o státní památkové péči“),

vydává

ve věci:

Rooseveltova 18, č. p. 575, pozemek p. č. 100, k. ú. Město Brno

Rooseveltova 20, č. p. 419, pozemek p. č. 99, k. ú. Město Brno

- Objekty vedené v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř. č. 48185/7-7500
- Městská památková rezervace Brno ustanovená nařízením Vlády ČSR č. 54/1989 Sb.

oprava balkonů – udržovací práce

závazné stanovisko podle § 149 odst. 1 správního řádu:

Provedení udržovacích prací na balkonech budov České národní banky Rooseveltova 18 a 20 v Brně, dle žádosti a předložené dokumentace – průzkum a záměr restaurování „*Restaurování balkonu Piana nobile ve fasádě domu České národní banky. Restaurování dvojice balkonů. Průčelí Rooseveltova ulice č. 18.*“ vypracované 08.06.2019 MgA. René Vlasákem ak. soch. a „*Restaurování balkonu Piana nobile ve fasádě domu České národní banky. Průčelí Rooseveltova ulice č. 20.*“, vypracované 08.06.2019 MgA. René Vlasákem ak. soch. a Zdeňkem Mittnerem, uměleckým kovářem (litinový balkon se železnými prvky), ve smyslu § 14 odst. 3 zákona o státní památkové péči

je přípustné

při dodržení následujících podmínek, stanovených v souladu s ustanovením § 9 a 10 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon o státní památkové péči:

1. Před zahájením a v průběhu provádění prací budou svolávány kontrolní dny akce, na které bude zván Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště (NPÚ ÚOP) v Brně a OPP MMB, přičemž na vstupním kontrolním dni bude projednán postup prací.
2. Práce budou v jejich průběhu dokumentovány. Ukončení prací proběhne v rámci závěrečného kontrolního dne, na který přizve vlastník dodavatele prací, OPP MMB a NPÚ ÚOP v Brně k posouzení realizace.

3. Bude vypracována závěrečná restaurátorská zpráva, resp. zpráva o provedení obnovy, která bude po ukončení prací předána NPÚ ÚOP v Brně v originále k archivování.

Odůvodnění

OPP MMB obdržel dne 01.11.2019 žádost České národní banky, IČ 48136450, Na Příkopě 28, 115 03 Praha 1, zastoupené na základě plné moci ze dne 15.04.2019 MgA. René Vlasákem, ak. mal. a ak. soch., nar. 13.06.1980, Mučednická 18, 616 00 Brno, o vydání závazného stanoviska ve výše uvedené věci.

Budovy České národní banky, Rooseveltova 18 a 20 v Brně, jsou vedeny ve smyslu zákona o státní památkové péči v Ústředním seznamu kulturních památek ČR pod rejstř. č. 48185/7-7500 a nachází se na území Městské památkové rezervace Brno, rejstř. č. 1049, ustanovené nařízením Vlády ČSR č. 54/1989 Sb. ze dne 19.4.1989.

Z předložené dokumentace vyplývá, že současný stav prvků učených k obnově vykazuje následující skutečnosti:

V případě objektu Rooseveltova 18: „U konstrukčních prvků kamene v místech, kde docházelo k dlouhodobé zátěži povrchu srážkovou vodou a působení mrazových cyklů není poškození horniny patrné ve větší míře. Povrch kamene byl v minulosti přetažen vrstvou omítky s pojivem z „románského cementu“ a následně přetřen (podle předešlé průzkumové zprávy silikátovým materiálem) barvou, která podpořila degradaci kamenného materiálu. Kámen je viditelně poškozen převážně na spodní části balustrády a na rohových sloupcích, kde je kámen narušen. Dochází k degradaci kamene, která se projevuje úbytkem modelace na detailu sochařské výzdoby. Kámen na podhledu balkónů je celkově přetažen tenkou vrstvou malty s výjimkou míst, kde došlo k odpadnutí vrstvy překrývající povrch. Kuželky balustrády byly v předešlé opravě vytvořeny a slepeny ze dvou polovin. Výsledek této metody se dnes jeví sporně, velká část kuželek postupem času podélně prasklá v místě lepeného spoje.“

V případě objektu Rooseveltova 20: „Kamenné prvky – kámen je v současnosti prakticky po celém povrchu překryt vrstvami sekundárních úprav. Proto je nutné po odstranění těchto vrstev analyzovat aktuální stav a na základě dodatečného průzkumu upřesnit metodiku zákroku. Kámen je z hlediska stavu materiálu v relativně dobrém stavu. Degradace kamene je úměrná působení vnějších vlivů vzhledem k délce expozice. Na základě vizuální prohlídky není patrné statické narušení na pozorovaném objektu. Detailně popsáno v příložené Zprávě „Statické zhodnocení konstrukce balkonu objektu Rooseveltova 419/20, Brno“.

„Štukový materiál se dochoval v poměrně dobrém stavu s výjimkou několika míst devastovaných vlivem zatékání vody do podesty balkonu.“

„Litinová konstrukce balkonového zábradlí je doplněna o dekorativní prvky z kovaného železa a vsazena mezi kamenné nárožní pilíře. Stav zábradlí umožňuje jeho plnou restaurátorskou obnovu.“

Rozsah uvažovaného zásahu:

V případě objektu Rooseveltova 18 (balkon A, balkon B), je uvažováno s očištěním povrchu konstrukce balkonu vodou a párou. Dále se uvažuje s odstraněním technologicky nevhodných vrstev (nátěrů, výprávek apod.), včetně stávajícího neprodyšného nátěru.

Vzhledem ke skutečnosti, že balustry zábradlí jsou nahrazeny novodobými výdusky, které již vykazují postupující známky degradace, bylo rozhodnuto o jejich kompletní výměně a náhradě za kopie zhotovené z kvalitního materiálu na minerální bázi. Po očištění bude obnažený kámen pochozích desek (ze spodní strany) a sloupků lokálně konsolidován estery kyseliny křemičité. Chybějící modelace budou doplněny minerálním tmelem s použitím hydraulického pojiva. Masivnější modelace budou nanášeny na nerezové armatury. Povrch bude opatřen vápenným (popřípadě silikátovým) nátěrem odpovídající barevnosti fasády.

V případě objektu Rooseveltova 20 je navrženo: „Čištění: Kámen bude zbaven mechanicky druhotných malt a pomocí tlakové vody a páry bude dočištěn. Konsolidace: Degradované části budou konsolidovány jen na místech vykazující snížený stupeň pevnosti. Bude aplikován polyakrylátový konsolidant. Doplnění poškození: Kámen použitý pro stavební účely – V první řadě budou v maximální možné míře odstraněny nátěry a tmely, z technologicky nevhodných materiálů. Vzhledem ke koncepci rekonstrukčního zásahu předešlé etapy (1996), kdy byly kamenné prvky překryty maltou společně s disperzním nátěrem, navrhuji doplnění modelace minerálním tmelem s použitím hydraulického pojiva. Masivnější modelace budou nanášeny na nerezové armatury. Veškeré kovové prvky, sloužící jako kotvy budou vyměněny za nerezové. Povrch bude opatřen vápenným nátěrem odpovídající barevnosti originálu imitující iluzi líce kamene. Nátěr: Povrch kamene bude opatřen vápennou vrstvou v odstínu okolní barevnosti fasády. Pozn. Práce na odstranění druhotných vrstev z pochozí plochy balkónu budou vykonávány s ohledem na vrstvu teraca, která byla identifikována při průzkumu tělesa balkónu. Po dohodě se zástupci NPÚ bude provedena sonda v příčném směru k fasádě osvětlující stav a řemeslné zpracování terasa a podrobně zdokumentována.“

„Návrh restaurování štuky: Čištění: Před započítím restaurátorských prací bude z fasády balkónu sejmuta ochranná síť společně s ochrannými bodci zamezujícími přístupu ptactva. Poté budou odstraněny vrstvy trusu a pozůstatky hnězdění, Fasáda bude očištěna pomocí tlakové vody. Konsolidace: Místa vykazující snížený stupeň pevnosti budou ošetřena vhodným konsolidačním přípravkem. Rekonstrukce, doplnění chybějících částí: Pro doplňování modelace na štukových prvcích navrhuji použití materiálu, který je kompaktní s původním použitým materiálem. Modelace bude provedena s ohledem na autentický tvar. Na místech se sníženým stupněm pevnosti bude použit konsolidační silikátový nebo polyakrylátový prostředek. Kovové armatury použité v předešlých zásazích budou odstraněny a nahrazeny nerezovými. Pokud nebude možné jejich vyjmutí, budou ošetřeny inhibitorem koroze. Nátěr: Po dohodě se zástupci NPÚ bylo rozhodnuto o celoplošném sejmutí sekundárních povrchových úprav, technologických vrstev a nátěrů. Tyto vrstvy byly necitlivě provedeny v předchozím rekonstrukčním zásahu. Štuk bude po jeho rekonstrukci překryt vhodným nátěrovým materiálem. Navrhuji použití silikátu pro jeho příznivější difuzní vlastnosti, případně vápenný nátěr.“ „Před započítím samotných konzervačních a rekonstrukčních prací při restaurování Piana nobile s balkónem budou provedeny sanační a hydroizolační práce na podestě balkónu s důrazem na zamezení zatékání srážkové vody do tělesa stavby.“

„Dřevěné prvky v ostění: Dřevěné prvky, ostění s rámy oken byly repasovány a opatřeny nátěrem při předchozí rekonstrukci. Stav materiálu je uspokojivý. Dřevěné části budou očištěny, konzervovány a opatřeny novým vrchním syntetickým nátěrem v odpovídající barvě. Dřevěné prvky budou restaurovány in situ, s výjimkou soklíků na ostění při vstupu. Ty budou demontovány z důvodu izolačních prací na pochozí ploše. Po jejich konzervaci budou vráceny na místo. Po dohodě se zástupci NPÚ bylo rozhodnuto, že rekonstrukční práce nemusí být provedeny restaurátorem s oprávněním MK. Avšak rekonstrukční práce na dřevěných prvcích budou provedeny odbornou firmou v oboru.“

Restaurování kovového zábradlí balkónu „Balkon se pro potřeby opravy musí demontovat a převézt do kovářské dílny. Balkon bude opískován jemným teplým křemičitým pískem, který odstraní staré nátěry a rez. Dále balkon podstoupí pyrolýzu. Tím dojde k perfektnímu očištění balkónu od zbytků barvy i z míst nedostupných při pískování. Pyrolýzou nedojde k poškození ocelových a litinových dílů balkónu.

Po takto dokonalém očištění dojde k celkové opravě. Chybějící litinové prvky budou odlity dle stávajících a následně doplněny. Prasklé nosné konstrukce budou ohřáté a zavařené speciálními elektrodami na litinu a následně vyžlhány. Bude tím odstraněno pnutí v litině. Ocelové prvky v horní části zábradlí budou srovnány do původní polohy a znovu k sobě sesazeny a zanáťovány. Po celkové opravě bude balkon opatřen šopovaným zinkem jako ochrana proti rezivění a zároveň dokonalý podklad pod povrchové barvy. Na zinek bude aplikována základní antikorozi barva v jedné vrstvě. Vrchní krycí barva bude aplikována ve dvou vrstvách, kde první bude natřena ručně a druhá bude stříkána. Odstín bude černý grafitový Unifer odstín 151, kterým docílíme sametově kovový povrch. Následně bude balkon osazen zpět a stejnou technikou ukotven do stávajících montážních otvorů.“

OPP MMB si vyžádal dne 05.11.2019 ve výše uvedené věci ve smyslu ustanovení § 14 odst. 6 zákona o státní památkové péči vyjádření NPÚ ÚOP v Brně, jako odborné organizace státní památkové péče, které bylo vyhotoveno po prodloužení termínu pro jeho vydání dne 09.12.2019 pod č. j. NPÚ 371/87451/2019 (Z.M.) a na OPP MMB doručeno dne 09.01.2020.

NPÚ ÚOP v Brně návrh vyhodnotil z hlediska zájmů státní památkové péče s tím, že „*předložená koncepce obnovy byla předem projednána v rámci konzultačních dnů na místě samém. Zamýšlené práce nejsou v rozporu se zájmem ochrany výše uvedených kulturně historických hodnot. Realizace prací je dle předloženého postupu možná, při akceptování následujících podmínek:*

- *práce budou, v souladu s platnou legislativou, provádět držitelé příslušných povolení MK ČR pro restaurování.*
- *práce budou v jejich průběhu řádně dokumentovány a vlastník bude po dohodě s restaurátory – dodavateli a orgánem státní památkové péče svolávat, dle povahy prací, kontrolní prohlídky.*
- *ukončení akce proběhne v rámci komisionálního předávacího řízení za přítomnosti zástupce vlastníka památky, zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ, ÚOP v Brně a dodavatele prací.*
- *v rámci předávacího řízení bude zástupci vlastníka a NPÚ, ÚOP v Brně odevzdán originál závěrečné restaurátorské zprávy.“*

Dále NPÚ ÚOP v Brně doporučuje:

- *aby restaurátorská zpráva byla vypracována dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006.*
- *aby byl dodavatel (restaurátor) smluvně zavázán k vedení restaurátorského deníku.“*

Z obsahu písemného vyjádření NPÚ ÚOP v Brně a na základě skutečností známých z vlastní úřední činnosti OPP MMB dospěl k závěru, že provedení navrhovaných prací je z hlediska zájmů sledovaných orgány státní památkové péče přípustné za výše stanovených podmínek realizace.

Pro podmínku č. 1 platí, že požadavek na svolávání kontrolních dnů má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případná drobná upřesnění (upřesnění technologií a detailů) mohou být uplatněna pouze v přítomnosti dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu všech složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Pro podmínku č. 2 platí, že dokumentace průběhu prací včetně fotodokumentace je nezbytné proto, aby jakákoli navazující obnova byla v budoucnu provedena citlivě s respektem k autenticitě předmětné kulturní památky. Závěrečný kontrolní den plyne z potřeby zjištění, zda práce byly ukončeny ve smyslu platného závazného stanoviska a v souladu s požadavky státní památkové péče.

Pro podmínku č. 3 platí, že archivace restaurátorské zprávy, kterou vyžaduje NPÚ ÚOP v Brně, zajistí dochování informace o původním stavu památky, způsobu restaurování, použité technologii apod. Každý další zásah může z této zprávy vycházet.

V případě balkonu budovy Rooseveltova 20 se jedná se o architektonické a dekorativní prvky zhotovené z kamene štuky a kovu, jako díla uměleckých řemesel, jejichž obnova vyžaduje provedení na odborné úrovni restaurátorem s příslušnou licenci. Požadavek na provádění předmětných prací vyplývá přímo z § 14a zákona o státní památkové péči, proto OPP MMB podmínku NPÚ ÚOP v Brně ve výroku tohoto závazného stanoviska neuplatňuje.

V rámci architektury balkonů Rooseveltova 18, která je nedílnou součástí památky, je nutné postupovat ve smyslu platné legislativy. Jde o architektonické a dekorativní prvky, jejichž obnova vyžaduje znalost technologií a postupů, jež přesahují rámec běžných prací stavebních, je proto v rámci jejich obnovy zajistit provedení na odborné úrovni.

S ohledem na stavebně technický stav balkonů je provedení navrhovaných prací žádoucí. Provedením prací nebudou při dodržení výše stanovených podmínek negativně ovlivněny kulturně historické hodnoty památky, ani hodnoty chráněného území MPR Brno.

Podkladem tohoto závazného stanoviska je průzkum a záměr restaurování „*Restaurování balkonu Piana nobile ve fasádě domu České národní banky. Restaurování dvojice balkonů. Průčelí Rooseveltova ulice č. 18.*“ (2019, MgA. René Vlasák ak soch.) a „*Restaurování balkonu Piana nobile ve fasádě domu České národní banky. Průčelí Rooseveltova ulice č. 20.*“ (2019, MgA. René Vlasák ak soch.), potvrzené OPP MMB.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem OPP MMB věc posoudil tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto závazného stanoviska.

Poučení

Toto závazné stanovisko OPP MMB je ve smyslu § 149 odst. 1 správního řádu úkonem správního orgánu, který není samostatným rozhodnutím ve správním řízení a jehož obsah je závazný pro výrokovou část rozhodnutí příslušného stavebního úřadu. Proti tomuto závaznému stanovisku se nelze samostatně odvolat. Námitky je možné uplatnit prostřednictvím odvolání proti rozhodnutí příslušného stavebního úřadu v této věci.

Ing. arch. Martin Zedníček
vedoucí Odboru památkové péče MMB

POČET LISTŮ: 3

OBDRŽÍ: MgA. René Vlasák, ak. mal. a ak. soch., nar. 13.06.1980, Mučednická 18, 616 00 Brno
spis

NA VĚDOMÍ: NPÚ ÚOP v Brně, IČ 75032333, nám. Svobody 8, 601 54 Brno

